

Sort arbejde udføres af hver femte dansker og koster staten milliarder

VIDENSOVERBLIK

OKTOBER 2025

I løbet af et år arbejder hver femte dansker sort til et samlet beløb på 31 mia. kr., og det koster statskassen 13,7 mia. kr. om året i tabte indtægter. Sort arbejde er mest udbredt i landkommuner, hvor i nogle tilfælde næsten hver tredje indbygger har arbejdet sort. Snævrer man definitionen af sort arbejde ind til kun at gælde de tilfælde, hvor der falder kontant betaling, er omfanget betydeligt lavere. Men det er stadig 7 pct. af de voksne danskere, der udfører kontant betalt sort arbejde. Det viser et nyt studie fra ROCKWOOL Fonden. Studiet er den største afdækning af sort arbejde i Danmark nogensinde.

Forsker bag udgivelsen Peer Ebbesen Skov

Sort arbejde er arbejde, hvor både køber og sælger af arbejdet er enige om, at der ikke betales skat eller moms af værdien af arbejdet. Eksempelvis kan det være naboer, der hjælper hinanden med at male deres respektive carporte, og det kan være den professionelle murer, der arbejder for en privat kunde, og bagefter modtager kontant betaling uden at opgive det i regnskabet eller pålægge moms.

ROCKWOOL Fonden har gennemført et omfattende studie af det sorte arbejde i Danmark for at afdække omfanget, arten og de økonomiske konsekvenser af det. 16.500 danskere har deltaget i studiet, hvilket gør det til det største studie på området nogensinde.

I løbet af et år har 20 pct. af danskerne i alderen 18-74 år udført en eller anden form for sort arbejde. Bryder man omfanget af det sorte arbejde ned i typer, udførte 11,8 pct. af danskerne sort arbejde som gentjeneste, dvs. de hjalp hinanden med forskelligt arbejde. 7 pct. fik kontant betaling for arbejdet. 5,3 pct. udførte sort salg, dvs. solgte lovlige varer, der bare ikke blev registreret nogen steder. 2,2 pct. udførte arbejde, hvor de blev betalt i naturalier, fx elektrikerer, der fik en halv gris for at installere noget lys i en stald. De fire typer summer til mere end 20 pct., men det skyldes, at nogle har udført flere typer sort arbejde i løbet af et år.

Indsamlingen af data over det sorte arbejde er sket i 2021, men alle beregninger af omkostningerne er opregnet til 2025-priser.

Mænd dominerer det sorte arbejde

Der er markante forskelle mellem mænd og kvinder, når det gælder deltagelse i sort arbejde – både samlet set og for det sorte arbejde, der betales kontant.

Hver fjerde mand udfører på et år en eller anden form for sort arbejde, mens det kun gælder 15 pct. af kvinderne. Det hænger blandt andet sammen med, at sort arbejde ofte foregår i brancher og typer af opgaver, hvor mænd traditionelt er overrepræsenterede, fx byggeri, håndværk og visse servicefag.

Når man ser på den del af det sorte arbejde, der afregnes kontant, bliver forskellen endnu tydeligere. 9,5 pct. af mændene i alderen 18-74 år havde arbejdet sort og fået kontant betaling for det, mens det kun gjaldt for 4,5 pct. af kvinderne.

Mænd, der arbejder sort mod kontant betaling, tjener i gennemsnit 50 pct. mere end kvinder i samme situation. Forskellen skyldes både, at mænd arbejder flere timer sort om ugen og ofte har en højere timeløn for deres sorte opgaver.

Gennemsnitsindtægterne for kontant sort arbejde ligger på ca. 45.600 kr. årligt, men for mænd ligger tallet betydeligt højere end for kvinder.

Mest på landet, mindst i byerne

Sort arbejde er mest udbredt i landkommuner og områder med lav befolkningstæthed. Som illustration havde Lemvig og Vesthimmerlands Kommune blandt de højeste målte andele – ca. 30 pct. – mens andelen i storbykommuner som Herlev og Greve lå under 10 pct. Det skal dog understreges, at tallene for de enkelte kommuner er behæftet med relativt stor usikkerhed på grund af begrænsede observationer. Derfor bør kommunespecifikke forskelle primært ses som eksempler snarere end som præcise rangeringer. Det overordnede mønster er dog klart: Sort arbejde er mere udbredt i Vest- og Nordjylland samt på Syd- og Vestsjælland, mens det er mindre udbredt i de større bykommuner som København, Aarhus og Odense.

Samlet værdi er 31 mia. kr. om året

Omregnet til 2025-priser udgjorde den samlede sorte indkomst ca. 31 mia. kr. om året, når man måler værdien, hvis arbejdet skulle være udført "hvidt" med skat og moms. De 20 pct. af danskerne, som arbejder sort, tjente i gennemsnit ca. 37.800 kr. om året på det. Kontant sort arbejde giver i gennemsnit ca. 45.600 kr. om året for dem, der udfører det.

Sort arbejde fylder mest blandt mænd og i bygge- og anlægssektoren, hvor den gennemsnitlige sorte indkomst er ca. 65.000 kr. årligt for dem, der udfører det.

Statskassen taber ca. 14 mia. kr.

Staten mister store beløb, fordi der ikke betales skat og moms af det sorte arbejde.

Hvis staten kunne beskatte det, som danskerne havde tjent sort, ville det årligt have givet 13,7 mia. kr. ekstra i statskassen. Heraf stammer 5,7 mia. kr. fra kontant sort arbejde, resten fra vennetjenester mv.

Kontant betaling for sort arbejde giver 45.600 kr. pr. udøver

Dem, der får kontant betaling for deres arbejde er sandsynligvis den gruppe, de fleste mennesker tænker på, når man nævner sort arbejde, mens gensidige vennetjenester nok ikke i samme omfang bliver betragtet som skatteunddragelse.

7 % af danskerne i alderen 18-74 år har i løbet af et år arbejdet sort og fået kontant betaling for det. Niveaueet har ligget stabilt siden 2008, på trods af politiske tiltag som krav om digital betaling og skattefradrag for håndværksydelser.

Kontant sort arbejde giver i gennemsnit 45.600 kr. om året til dem, der udfører det – væsentligt mere end for eksempel vennetjenester, hvor den gennemsnitlige indtægt er omkring 31.000 kr. Det højere beløb skyldes især, at de, der får kontant betaling, arbejder flere timer sort hver uge.

Denne form for sort arbejde er mest udbredt blandt mænd og yngre aldersgrupper, og det fylder særligt meget i bygge- og anlægsbranchen, hvor næsten halvdelen af de ansatte har udført kontant sort arbejde inden for det seneste år. Det afspejler, at mange af opgaverne her er håndgribelige ydelser, der let kan aftales og afregnes uden faktura.

Samlet udgjorde den kontante sorte indkomst 13,2 mia. kr., og størstedelen – ca. 10,5 mia. kr. – blev brugt på varer og tjenester. Resten blev sparet op eller brugt til at betale gæld.

Hvis staten kunne beskatte denne indkomst direkte, ville det – som også angivet tidligere i teksten – give 5,7 mia. kr. ekstra i skat. Hvis arbejdet derimod var udført som almindeligt hvidt arbejde til markedspris, ville den samlede indkomst have udgjort ca. 23,3 mia. kr., hvilket ville have udløst 16,2 mia. kr. i skatteindtægter.

Forbrug af sort indkomst går til den hvide økonomi

Samlet set tjener danskerne ca. 13,2 mia. kroner årligt i sort kontantindkomst, hvoraf ca. 10,5 mia. kroner går til forbrug, mens de resterende 2,7 mia. kroner går til opsparing eller afdrag på lån.

Tidligere undersøgelser viser, at omkring 90 % af den sorte indkomst anvendes i den formelle økonomi mens de resterende 10 % går til sort forbrug (Hvidtfeldt et al. 2010).

Så ud af de 13,2 mia. kroner danskerne årligt tjener kontant fra sort arbejde løber ca. 9,5 mia. kr. årligt ud i den formelle økonomi.

Relevante medarbejdere

Peer Ebbesen Skov
Seniorforsker

ps@rff.dk

ARBEJDSMARKED OG BESKÆFTIGELSE

Vidensoverblik fra ROCKWOOLFonden Forskning

Vidensoverblik fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed (ISSN 1396-1217) udgives for at informere offentligheden om resultaterne af den løbende forskning i enheden.

Vidensoverblikket er ikke ophavsretligt beskyttet og må frit citeres eller kopieres med fornøden kildeangivelse.

Du kan se andre udgivelser fra forskningsenheden på:
<https://www.rockwoolfonden.dk/forskning>